

Konkurences padome

Par godīgu uzņēmējdarbību

Jūlija Linkeviča

Stratēģiskās plānošanas un attīstības
vadītāja

Novembris 2017

Kāpēc vajadzīga konkurence

9GAG.COM/GAG/5494961

- cenas
- kvalitāte
- daudzveidība

Konkurences padome

Par konkurences kropļojumiem

Kas tos izraisa

- Tirgus dalībnieki – izmantojot tirgus varu
- Publiskas personas – valsts un pašvaldību iestādes
 - regulācijas, valsts atbalsts – labvēlīgāki, diskriminējoši nosacījumi
 - normatīvie akti – nepamatoti ierobežojumi brīvai konkurencei
 - publisku personu darbības – konkurences priekšrocību nepamatota radīšana savējiem

Konkurences padome

Kā rodas/nostiprinās tirgus vara?

Dabīgi augot

Vienošanās

Apvienošanās

Maksā mazāk, dzīvo labāk!

**Atbalsts ar publiskajiem
līdzekļiem**

Konkurences padome

Konkurences padomes funkcijas

- Lai neizmanto DS ļaunprātīgi
- Lai neslēdz vienošanas, kas kropļo konkurenci
- Apvienošanās, kuras var ietekmēt konkurenci, jābūt kontrolētām
- Lai ar publiskajiem līdzekļiem nerastos nevienlīdzīga konkurence
- NR atbilstība godīgas konkurences principiem
- Sabiedrības izglītošana

Konkurences padome

Konkurences kropļojumu atklāšana

- ❑ Lietu izmeklēšana par KĻ pārkāpumiem. Pārkāpumu izmeklēšana, tiesisko pienākumu, sodu noteikšana
- ❑ Koncentrācijas kontrole (apvienošanās ziņojumu izvērtēšana), saistību uzlikšana vai pat aizliegumi
- ❑ Tirgu analīze (pētniecība par NR radītām barjerām un konkurences kavēšanu, tirgus dalībnieku sadarbību u.c.)
- ❑ NA projektu izvērtēšana un atzinumi

Lietu izmeklēšanas nozīme

“..katrs atklāts konkurences tiesību pārkāpums novērš:

- līdz 12 dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumiem
- līdz 28 karteljiem
- līdz 40 komercvienošanas pārkāpumiem..”

London Economics neatkarīgs pētījums, 2011
<http://www.oft.gov.uk/news-and-updates/press/2011/131-11>

Konkurences padome

Par Konkurences likumu un tiesībām uz godīgu konkurenci (1)

Aizliegtas vienošanās – ar mērķi kavēt konkurenci. Piemēram, par cenu fiksēšanu, par tirgu sadali. Publiskie iepirkumi.

Ko darīt, ja konkurents piedāvā sadalīt tirgus, sadalīt lomas iepirkumā, vienoties par minimālo pārdošanas cenu.

**AKTĪVĀ NORAIĎOŠĀ POZĪCIJA! Ļoti lieli sodi!
Diskvalifikācija!**

Ko darīt, ja piegādātājs sūta rekomendējamās cenas?

Rekomendēt cenas nav aizliegts. Rekomendācija nav saistoša, kamēr nav motivācijas to ievērot. Bet ja rekomendējamās cenas **sāk ievērot un par ievērošanu ir atbildība vai par neievērošanu – sankcijas, tad tas ir cenu fiksēšana un tas ir aizliegts!** Gala cenas nosaka pārdevējs pēc saviem ieskatiem. Ne ar piegādātāju ne ar konkurentu nav atļauts vienoties par pārdošanas cenām.

Iecietības programma – ziņotājus atbrīvo

<http://kp.gov.lv/iecietas-programma>

Konkurences padome

Piemēri

Fiksētas minimālās pārdošanas cenas

Paralēlā importa izskaušana

SIA "ROTA un K" **ELKOR PROKS**
TEHNOLAND **RD Electronics**

„ X datumā pārbaudām, kas notiek – tie, kas nevēlas dzīvot pa labam, automātiski nokļūst „Melnajā sarakstā” – un šiem tad arī servisu nedosim, un uzreiz sākam cīnīties ar visām iespējamajām metodēm.”

„Ir informācija, ka Igaunijas uzņēmums Sandman uzsācis Samsung tehnikas vairumtirdzniecību Latvijas interneta veikaliem. Lūdzu pārbaudīt šo informāciju veicot kontroles pirkumus interneta veikalos MTS vai Tehnoshop. Pielietot „mērus”. Gaidu ziņas. (..)”

SSS.LV

Vienošanās par minimāla cenu līmeņa uzturēšanu, kas ar laiku pārgāja vienošanās par rekomendēto cenu ievērošanu. Atlīdzība par cenu līmeņa un noteikto cenu ievērošanu, bonusu «noņemšana» par neievērošanu

Būtiskais, kas jāatceras: gala cenas nosaka pārdevējs pēc saviem ieskatiem

Konkurences padome

Energobūvnieku iepirkuma kartelis

26 uzņēmumi, 316 iepirkumi

*„(..) Tava cena ir
9 048,68 LVL bez PVN!!!
Lūdzu pamaini tāmi sev
raksturīgā veidā!!! (..)”*

*«(..) Tā ir mana
piedāvājuma cena, savai
cenai pieliec klāt 5-10 %»*

*„Pielikumā būs 7 tāmes, kopējā
summa 60 595,15 LVL bez PVN.
Lūdzu pieliec klāt savai 4 tūkstošus
bez PVN un tāmi izveido sev
raksturīgā veidā (..)”*

**Būtiskākais, kas jāatceras: piedaloties iepirkumā
nedrīkst saskaņot savas darbības ar konkurentu.**

Konkurences padome

Izmantojot asociāciju

Izmantojot asociāciju

KP 26.08.2010. Lēmums Nr.65 par KL 11.p. pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas darbībā

„Izraksts no LZRA 1996.gada 16.maija” kopsapulces protokola, kurā norādīts: „8.punkts. Kopsapulce ar balsu vairākumu nolēma, ka minimālā samaksa par zvērināta revidenta pakalpojumiem, veicot gada pārskata pārbaudi, ir 500 Ls”

Būtiskais, kas jāatceras: distancēties no šī lēmuma, lūgt, lai protokolā būtu atzīmēts, ka Jūs esat pret.

Konkurences padome

Par Konkurences likumu un tiesībām uz godīgu konkurenci (2)

Dominējošais stāvoklis – nav aizliegts, aizliegts to ļaunprātīgi izmantot. DS – konkrētais tirgus. Dominējošam uzņēmumam ir īpaša atbildība. KL noteiktais pārkāpjošās rīcības saraksts nav izsmeļošs.

Ko darīt, ja liels uzņēmums izvirza pirmšķietami nepamatotas prasības, atsakās piegādāt preces, izvirza papildus nosacījumus darījumam, kuri ar darījuma būtību nav saistīti, piešķir jūsu konkurentam labvēlīgākus nosacījumus, pārtrauc sadarbību?

Konsultēšanās ar KP.

Brīvostas «sāga»

Latvijas Gāze pret patērētājiem

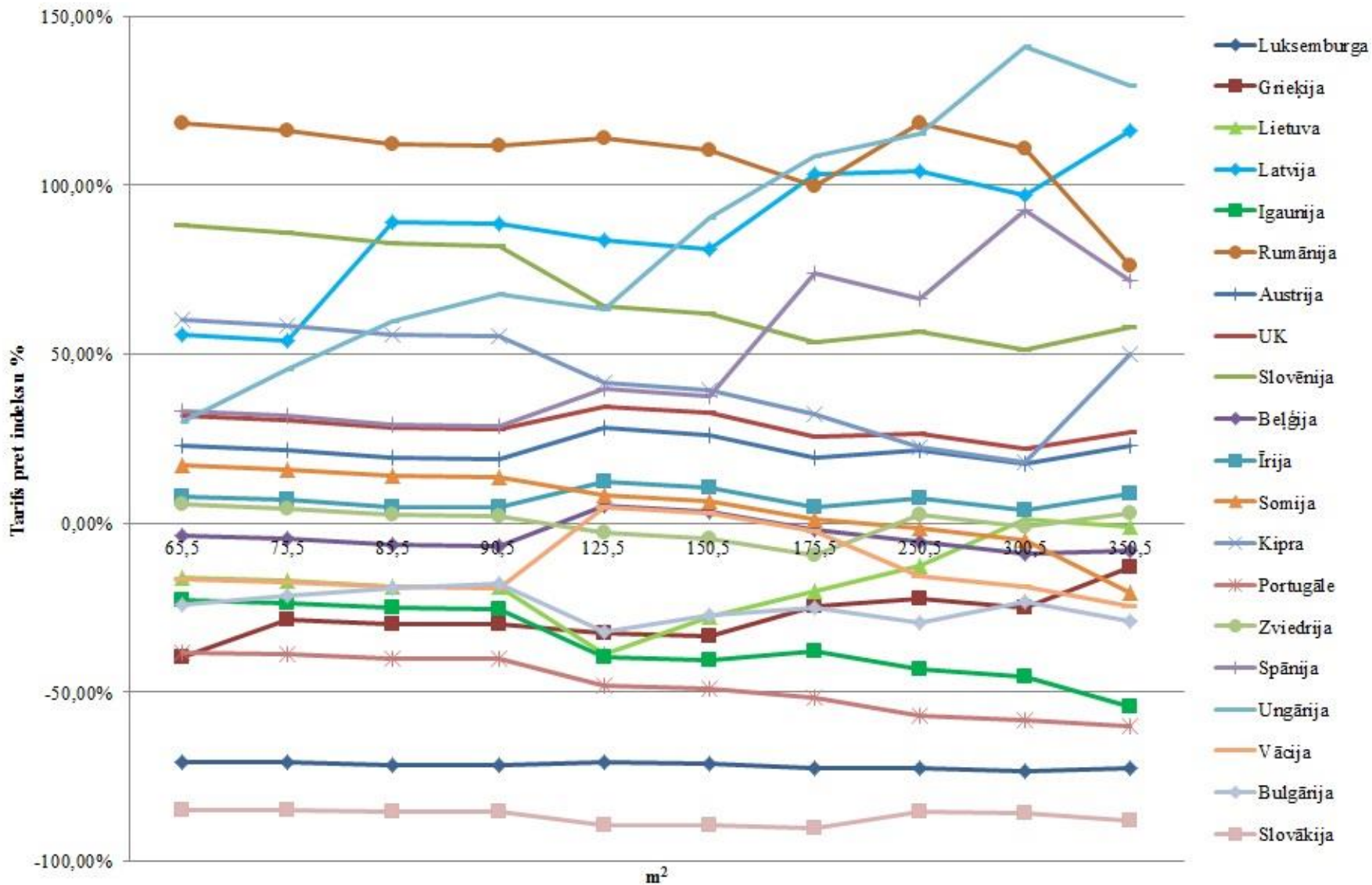

AKKA/LAA pārmērīgie tarifi

par muzikālo darbu izmantojumu veikalos un klientu apkalpošanas zālēs

Konkurences padome

Pašvaldību komercdarbība: netipiskās nozares

Konkurences padome

- Automobiļu apkope un remonts
- Inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas
- Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi
- Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana
- Apbedīšana un ar to saistītā darbība
- Tehniskā pārbaude un analīze
- Spirtu destilēšana, rektificēšana un maisīšana
- Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
- Izmitināšana viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanas vietās
- Televīzijas programmu izstrāde un apraide
- Būvniecības projektu izstrādāšana
- Konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās
- Drošības sistēmu pakalpojumi
- Kabeļu telekomunikācijas pakalpojumi /interneta centrs

Konkurences padome

Kā publiskā persona var izkropļot konkurenci?

- Pašvaldība uzdod padotības iestādēm pārtraukt līgumus ar privātajiem komersantiem un bez iepirkuma rīkošanas nodod šo pakalpojumu sniegšanu savām kapitālsabiedrībām
- Vietējo pašvaldību informatīvajos izdevumos tiek ievietotas reklāmas, TV programmas, utt. Papildus tam tiek slavēti pašvaldības namu apsaimniekotāji vai nomelnoti to konkurenti
- Pašvaldības tūrisma informācijas centrs sāk piedāvāt maksas tūrisma pakalpojumus, rezervēt ceļojumus un ekskursijas
- Pašvaldības (satiksmes) uzņēmums bez iepirkuma un skaidriem kritērijiem noslēdz nomas līgumu ar kādu uzņēmumu, nododot tā apsaimniekošanā būtisku resursu
- Pašvaldības saistošajos noteikumos apsaimniekošanas kapitālsabiedrībām piešķirtas ekskluzīvas tiesības, piemēram, veikt ūdensskaitītāju nomaiņu un plombēšanu
- Pašvaldības uzņēmums tirgo apbedīšanas piederumus, piedāvā transportēšanas un bērnu ceremonijas pakalpojumus, rok kapus utt.
- Publisku personu, t.sk. pašvaldību iepirkuma nolikumos vai tehniskajās specifikācijās tiek ietvertas pārmērīgas vai konkurenci ierobežojošas prasības pretendentiem

Konkurences padome

Mazliet par koncentrācijas kontroli

Pienākums iesniegt ziņojumu uzņēmumu apvienošanās gadījumā, izpildoties noteiktiem kritērijiem

Paziņošanas kritēriji:

- 1) apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par **30 milj. euro**;
- 2) vismaz diviem – ne mazāks par **1,5 milj. euro**.

Ja apgrozījumi nerasniedz kritērijus, bet kopējā tirgus daļa >40% un ir pamatotas aizdomas, ka apvienošanās rezultātā var rasties vai nostiprināties dominējošais stāvoklis (mazs lokāls tirgus, piemēram, aptieku), KP arī var pieprasīt iesniegt ziņojumu.

Konkurences padome

Starptautiska atzinība

Pozitīvs vērtējums

Aicinājums stiprināt neatkarību
un resursus

2015, 2016, 2017

„iespējams, labākais
konkurences uzraugs reģionā”

Konkurences padome

Paldies par uzmanību!

www.kp.gov.lv

 @KPgovLV

 Latvijas Konkurences padome

KONKURENCE TUVPLĀNĀ

Par būtisko Tavās
konkurences tiesībās